

REDACTIUNEA,
Strada de Tipografia
nr. 226.
Telefonul nr. 226.
Nu se retrimit
scrisorile care nu se
primesc.
L. A. S. T. A. T. E.
Se acceptă la administrație
scrisorile și însoțite de
sumă de plată.
La M. Dukas Nachf.
Ingenierul și directorul
Karl Schalk A. Or
Nachf., Anton Oppelt
Ingenierul la A. V. Golber
stein Bernat, Iulia Le
VII. Brăsovet-hörst.
Inscripționare: o scris
oare pe o colțoașă 10 bani
o publicare. Publicații
după tarifă și invo
RECLAME pe pagina
50 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
zi.
Abonamente pentru Anul LXXI:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr. 1 de Duminică 4 cor. pe zi.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr. 1 de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toată oș
cile postale din intru și dir
atară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mare
cârgul Inului Nr. 30. etajul
1. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Ca dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem
pliar 10 bani. — Atât spon
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti în avans.

Nr. 281.

Brașov, Sâmbătă 20 Decembrie

1908.

Deciziile împăciuirii militare.

Se credea, după cunoscutul con
tat al ministerului de războiu în
unea Invoielii militare, că toate
deja pregătite și că acum n'a
rămas decât ca la Budapesta să
ca fuziunea planuită, pentru ca
să se capete concesiunile mili
dela Coroană. Discuțiunea din
de Marți a senatului austriac
este însă, că părerea de mai
tost prea pripită, căci se ridică
mari dificultăți în calea împă
militare, atât de mult dorită
vernul maghiar. S'a fost zis în
alcătul oficial amintit, că e a
deciziunea în această impor
cestiune. Ministru-președinte
br. Bienerth a declarat însă
mera seniorilor apodictic, că so
definitivă a cestiunii militare
poate aștepta curând și ne
se zică, șeful guvernului au
vede necesitatea de a se purta
în gir de lupte până să se poată
la o soluțiune definitivă. Este
na convingerea d-lui Bienerth și
arar factorilor parlamentului au
Aplauzele cu cari a fost subli
constatarea ministrului președinte
lasă îndoielă că așa este.
prima-oară se întâmplă ca în
cestiune rezervată Coroanei să
dată și guvernul dimpreună cu
mentul austriac piciorul în prag,
zice, cerând cu toată reve
fie și ei ascultați. Adevărat,
soluțiunile la cari ajunge mini
președinte austriac, se deosebesc
ale contelei Francisc Thun,
talmăcit vederile grupului ce
tare dintre seniori. Contele
de închină înaintea drepturilor
ale Coroanei, cari după le
1867 singură are să decidă,
ca fie comanda și organizația
ilică a armatei. Thun desfășură
însușul său, pe care-l reproducem
în toată sfera tuturor relelor și pe
zice, ce le va aduce după sine
înțelegerea concesiunilor militare pre
tina Ungari.

El își dă silința a indica caracterul
acestor concesiuni și arată cum pen
tru un moment sunt țigute ascunse.
Incă sub un vâl, care, când se va ri
dica, va surprinde lumea poate cu
faptul împlinit al consimțământului
Coroanei. Aceasta n'ar dori să se în
tâmpne nici-decum, și deci se adre
sează cu prea supusa rugare către
Majestatea Sa, ca să refuze a da con
cesiunile militare din cestiune și să
împiedece astfel diviziunea în două
armatei și izbucnirea nemulțămii
păturilor celor mai largi ale populațiunii
din întreaga monarchie în cauza in
troducerii ideii de stat maghiar și în
armată.

Baronul de Bienerth nu mai stă
pe acel punct de vedere că guvernul
și parlamentul austriac n'ar avea să
zică și el un cuvânt, când e vorba
de exercitarea drepturilor Coroanei,
pe cari de altfel le recunoște deplin.
Din contră, d-l de Bienerth ține că
guvernul austriac e chiar dator a
examina din punctul de vedere al
responsabilității sale constituționale,
ce fel de influință pot avea acele
măsuri, ce se vor lua pe baza drep
turilor Coroanei în Ungaria, asupra
comuniunii armatei și asupra totalității.
Și dieta ungară — zice — ar avea
acest drept de examinare când de ex.
în Austria s'ar întrebuița drepturile
Coroanei pentru ca armata comună
să se disoale în contingente națio
nale. De aceea ministru-președinte
austriac stă pe baza egalei îndreptă
țiri a celor două guverne și parla
mente în cestiunile armatei comune.

Foile vieneze zic, că Bienerth a
parlamentarizat cestiunea armatei. Cu
toate acestea bate la ochi, că pe „Bu
dapesti Hiriap“ îl doare mai mult ceea
ce a zis și a declarat contele Thun
în numele seniorilor austriaci, decât
declarațiunile lui Bienerth. Par' că
s'ar teme că rugămintea supusă ce a
adresat-o Thun Majestații Sale ar pu
tea avea mai multă influință asupra
Coroanei decât teoria constituțională
a lui Bienerth.

Combinat la un loc declarațiu
nile lui Thun și Bienerth, le găsește

numita foaie destul de serioase și
grave pentru ca să le pună în față
toată puterea Ungariei moderne.

E întrebarea însă, dacă va putea
spăria pe „domnii austriaci“ cu acea
stă putere câtă vreme sunt azi mai
departe ca ori și când de a urma
sfatul înțelept, ce li l'a fost dat Mo
csary, să se întărească mai întâiu prin
împăcarea cu naționalitățile.

Privilegiul băncii austro-ungare. Zia
rele maghiare publică actul oficios, prin
care conziliul superior al băncii austro
ungare cere dela ambele guverne prelun
girea privilegiului băncii austro-ungare,
care expiră cu ziua de 31 Dec. 1910. În
cerere se arată marile avantagii financiare,
ce le-a câștigat banca comună pe terenul
financiar internațional. Actul este datat
din Viena 21 Dec. și e semnat de guver
norul Bilinsky, conzilierul superior Schrei
ber și de secretarul Pranger.

**Tratatul comercial austro-ungar cu
Sârbia** s'a prelungit în mod provizor până
la 31 Martie 1909 în urma unui schimb de
note între ambasadorul austro-ungar și
ministerul de externe al Sârbei.

Din camera română. În ședința de
Miercuri a camerei române, după ce s'a
exprimat camerei italiene condolențe pen
tru catastrofele cauzate de cutremururile re
cente, s'au depus pe biroul camerei pro
iectele de legi pentru reorganizarea minis
terului industriei și comerțului și pentru
modificarea legii de organizare judecăt
rească. Intrându-se în ordinea de zi, s'au
votat după o scurtă discuțiune prelungirea
convenției comerciale cu Turcia și con
venția comercială cu Spania.

Din camera turcească. În ședința de
alături a camerei turcești deputatul tânăr
turc Djahid a depus o interpeleție asupra
politicii interne și externe a Porții.

Contele Thun despre concesiunile militare.

Din ședința camerei seniorilor austriaci dela
29 Dec. a. c.

Contele Francisc Thun a accentuat
în discursul său privitor la concesiunile
militare, ce se zice că ar fi să se încu
viințeze Ungariei următoarele:

»Văd, că se cer concesiuni pe terenul
comuniunii armatei. Sunt deplin conștiu,
că cestiunea aceasta cade în sfera de com
petență a împăratului. Nu vreau cătuși
de puțin să mă ating de drepturile Coroanei;
dar când vedem, că aceasta se întâmplă
din altă parte, că din considerațiuni poli
tice se cer concesiuni, că se apelează la
bunul rege al Ungariei de a face conces
siuni, cred, că suntem nu numai îndrep
țăriți, ci și îndatorați a ne ridica vocea și
a ne ridica cu insistență, ca să nu se facă
aceste concesiuni (Aplause.) În mod oficial
nu s'a împărțit nimic despre aceste con
cesii. Ele se află ascunse îndărătul unui
vâl; în momentul însă, când vâlul acesta
va fi ridicat, concesiunile se vor fi și în
cuvințat. Dar din mișcarea politică de
dincolo de Laita fiecare poate înțelege, că
aceste concesiuni pot consta numai în
tr'aceea, că trupelor recrutate în Ungaria
să li-se împregneze caracteristicul armatei
maghiare, ele nu pot consta în altceva,
decât că ideea de stat maghiar să-și afle
espresione și în armată.

Și dacă așa este, trebuie să declar,
că consider astfel de concesiuni de cel
mai periculos pas, ce se poate face even
tual (Aprobări). Armata noastră nu e per
mis a se face obiect de schimb și de
comerț pentru pretenziuni politice. (Vii
aplauze) Armata noastră glorioasă este
un corp, a fost și trebuie să rămână, să
dea Dumnezeu ca să rămână. Dacă sun
tem contra concesiunilor, cauza este că le
considerăm de păgubitoare și periculoase
(Aprobări).

Cel mai sfânt paladiu al armatei este
spiritul armatei și eu prefer spiritul ar
matei de zeci de mii de ori față de în
tâmplător, că poate pentru câțiva ani nu
vom avea urcarea contingentului recru
ților (Aplauze). Care va fi și trebuie să fie
efectul acestor concesiuni? Spiritul unei
armate se întemeiază în parte pe lucruri
bagatele, iar ceea ce constituie spiritul e
simțul, e conștiința, că suntem o familie,
un corp, fie regimentul din Ungaria, din
Boemia, sau din orice altă provincie.

Concesiunile vor consta în aceea, ca
elementul maghiar să fie în deosebi marcat
în privința limbii, a însemnelor etc. Intreb
pe orice om, care cugetă și judecă obiec
tiv: Cum trebuie să se simtă față cu ar
matei pături mari ale populațiunii unui
stat, cari nu aparțin naționalității domi
nante, ci din contră stau în contradicție
cu nuzințele ei, dacă vor vedea pericolul
că și armata se va folosi de instrument
al maghiarizării? Și tocmai acestea sunt
păturile populațiunii, cari nu dau pe sol
dații cei mai răi (Vii aprobări). Pături
ale populațiunii pentru cari trebuie să avem
o inimă caldă, fiindcă sunt membrii mo
cari le-au făcut pentru executarea mai în
tâi în parte și apoi definitivă a acestui
subiect.

Pe lângă aceste studii apoi s'au mai
expus și alte lucrări proprii, cari de bună
seamă, vor influința judecata juriului —
și de bunăseamă ele au fost cerute de chiar
acest juriu.

Intre alte lucrări bune ale celorlalți,
d-l Stoica dovedește un talent deosebit în
zugerăvirea scenelor de războiu. Toate ace
ste subiecte sunt luate din luptele purtate
de Domnii români: *Urmărirea fiului Ha
mului*; *O luptă a lui Matei-Basarab*; *Mir
cea la cortul Sullanului* (în momentul pe
care l'au consacrat versurile din satira lui
Eminescu: »Tu ești Mircea? — Da îm
părate!«)

Intr'o altă sală a Ateneului e apoi o
expoziție a trei dintre pictorii noștri
»consacrați«: *Jean Neylies*, *Margareta
Aslan-Petrescu* și *Satmary*.

Peisagile celor doi dintâi dintre ex
pozanți îi aseamănă. *La adăpost* și *La ar
rat* ale d-lui Neylies sunt două peisagii
în fața cărora te oprești multă vreme.
Cel dintâi îți dă pădurea cu pacea ei, cu

CALETONUL »GAZ. TRANS.«

6.000 pentru bursa »Grigorescu«. O expoziție.

București, 15 Decembrie 1908.

plăcitorica și, biet, își spunea dorul
prispă măsă și-obida o'neacă;
înca bătară mugea, căta ogorul,
într-o gânduri și fata suspina.“

Sburătorul⁴ de Eliade Rădulescu.

versuri sunt subiectul propus
la concurs pentru câștigarea bursei »Gri
gorescu« pentru pictură, în străinătate.

După ce mai multă vreme lu
crării Mihăilescu, Stoica și Al. Ro
mano, subiect potrivit, un subiect
național și arta pe care nemuritorul
Grigorescu a dat-o E, și pare, aceasta
Ungaria pentru pictură astăzi, pen
tru subiectului în străinătate — și ea
trebuie un dar din partea părintelui
picturii noastre caracteristic națională,
în parte, și care din propria expe
riență, pe calea spinoasă, pe care
bată un talent până la

biruința, la manifestarea lui definitivă și
desăvârșită. Vine din partea aceluia care
a cunoscut farmecul sărăciei... din partea
acelui, care acum câteva zeci de ani, și-a
început cariera paralel cu goana după
mijloacele de existență, zugerăvind biserică
— și luptându-se cu lipsa, mai apoi și în
străinătate.

El, cel mare, iubitorul sincer al artei
sale și al frumosului în toate formele, în
toate arătările lui, și-a dat seamă că arta
nu s'a isprăvit cu el odată, că el e numai
începutul și din roadele penelului său a
lăsat pentru ceice vor veni în armă.

...Și în adevăr lucrările celor trei ex
pozanți sunt toate demne de laudă, toate
demne de atenția iubitorilor de artă pic
turală.

Sunt însă două, se înțelege cele mai
reșite din lucrări, cari îți par prin cali
tățile lor deosebite, — dar tot atât de
importante — egale ca valoare artistică.
Îți par ție, ochiului tău; alt ochiu poate
vede altfel. Unul caută sufețele, pe cari
le oglindește artistul pe pânză; altul linii,
sau dacă el însuși e pictor, observă, poate
mult tehnica. Asupra unor lucrări de ge

nuri diferite te poți înșela pe tine însuși
mai ușor, dar când subiectul e același (lu
crat de artist deosebit) nu te poți înșela
ușor. Și a fost bun gândul de a se da
subiectul.

Unii dintre concurenți au fost mai
fideli alții, mai puțin fideli în păstrarea tu
turor elementelor cari formează subiectul
arătat în versurile de mai sus. Unii au
înălțurat vaca, alții furca. Se pare că d-nii
Stoica și Mihăilescu cunosc mai bine îm
prejurările vieții sătești, vieții de familie
țărănești. În deosebi Florica, mama, casa
cu prispă ei, vaca și bățura (curtea) ță
rânească, în lucrarea d-lui Stoica arată pe
cunoscătorul. Totul te face să crezi că e
dor, că e întristare în acest cămin. Sufle
tul Florichi, care se întoarce tot în sine
la d-l Stoica, e un suflet în adevăr chinuit
și bătut de dor. Aceiași artă în zugerăvirea
acestor stări e în lucrarea d-lui Mihăilescu,
a cărui Florică are încă tot atâtă duișie
și durere potolită și artistică redată în ochii
ridicați către mamă, câtă adâncime și a
devăr în sufletul celei cu ochi plecați —
a d-lui Stoica.

Fie-care dintre concurenți expune pe
lângă lucrarea lor definitivă și studiile pe

narchiei Austro-Ungariei (Viue și repețite aprobări.)

Un alt pericol se va naște dacă se vor face aceste concesii, prin aceea că vor deștepta și alte aspirațiuni. (Aplauze) Sunt convins, că aceleași postulate se vor ridica de alte popoare, cari au conștiința deplină a importanței lor. Și care va fi atunci, urmarea? Sau se vor împlini aceste postulate și atunci ruina armatei va fi continuată, sau vor fi refuzate și atunci se va produce nemulțumire generală. Nu-mi rămâne decât a ruga cu vocea tremurătoare de emoțiunea internă pe purtătorul coroanei și de a-l conjura să binevoiască prea grațios, a fi scutul comuniunii armatei. Rog și conjur și pe guvernul comun, ca să fie conștii de răspunderea sa. Și dacă va fi conștii, nu poate face nici un pas pentru împărțirea în două a unei instituțiuni, care va fi totodată primul pas, dar va fi și cel mai fatal.

Oratorul apelând apoi la guvernul austriac, ca să ia cu toată energia poziție contra încuviințării concesionilor, încheie această parte a discursului său cu amenințarea, că Austriacii, dacă s'ar face aceste concesii, nu vor mai vota nici contingentul normal al recruților, ba nici măcar un singur crucer pentru armata împărțită în două, exclamând: D-zeu să ne forească de acest pericol! (Vii aprobări și aplauze).

Catastrofa din Italia.

Oară de oră sosesc știri tot mai îngrozitoare din ținutul Calabriei și Siciliei. Guvernul italian nu poate da încă un tablou exact al mării nenorociri, deoarece autoritățile locale din Messina și Reggio nu sunt în stare să facă aceasta. După știrile de până acum se poate însă constata cu siguranță, că peste jumătate din locuitorii Messinei sunt morți sau grav răniți. A stabili astăzi numărul morților este peste putință, deoarece sute de cadavre se află sub ruine sau plutesc pe canalul Messinei între alte numeroase obiecte, pe cari le-a dus cu sine apa. Zilnic se scot din apă și de sub ruine cu sutele cadavrele. Munca de salvare este foarte anevoioasă în urma frigului și ploilor, ce cad întruna. Multe cadavre au fost văzute plutind și pe mare și cine știe câte din ele au căzut pradă peștilor. O statistică definitivă se va putea face deabia după controlarea statisticilor locuitorilor orașului — dacă aceste statistice în genere se vor găsi, căci primăriile din Messina, Reggio, Palmi și Bagnara s'au prăbușit și au ars cu totul.

Localitățile Bagnara și Palmi sunt deasemenea complet distruse de cutremur și de foc. Sub ruine zac vreo 6000 cadavre. Soldații sosiți la fața locului au scos la iveală până eri vreo 3000 morți. Din locuitorii comunei Sant'Eufemia n'au rămas în viață decât vreo 10 oameni.

Aceeași soartă ca și Messina a avut și orașul Reggio. Deabia alături ai ajuns amănunte în publicitate, deoarece firele telegrafice au fost întrerupte, căile ferate distruse, iar portul închis de stânci, cari s'au prăbușit în mare. Deabia alături ai le-a succes câtorva soldați să pătrundă în oraș. Ei povestesc lucruri îngrozitoare despre situația oamenilor, despre neputința autorităților în lăta lipsei de hrană și în fața jafurilor ce le comit bandiții scăpați din închisori. În urma cutemurului, orașul s'a cufundat cu mai mulți metri și apa din fântâni a secat.

apa limpede străbătând prin mijlocul-i în drumul ei neregulat, cu vitele blânde pășind a lene prin apă, plecând capul să guste, sau ridicând capul, altele stând nemșcate în apa care le răcorește. Pace multă și foarte multe poezie a naturii. Cel de al doilea dintre peisagiile d-lui Neylies îți dă câmpul larg, cu arșița dorogitoare prin cari străbat cu greu calul purtat de femeie apoi boii și în urmă ținut de bărbat și urmat de copilul care îndeamnă cu biciul, plugul, răsturnând brazdă neagră.

Aceste peisagi insă și altele încă în mai mare măsură sufăr prin belșugul prea mare și prea variat și străin de culori (Spoitorul, Padurea cu oile).

O lucrare de o mai largă concepție dintre cele mai bune ale celui de mai sus e »Adam și Eva găsind pe Avel ucis« și chiar »Tărâni mergând la muncă«.

În lucrările d-nei Aslan Petrescu se simte numai decât penelul purtat de mâna de femeie. Și părerea aceasta nu ție-o dă florile multe cari cresc pe pânzele d-nei Aslan, toate flori, cari denotă mână de artist, ci mai mult o anumită gingășie în alegerea subiectelor, o delicatete în execuție; linii îngrijite, cumpăt în culori mai mult decât la tablourile de cari am amintit;

Viena, 31 Decembrie. — Impăratul Francisc Iosif a donat 50.000 coroane pentru victimele catastrofei din Italia meridională.

Roma, 31 Decembrie. Corespondentul ziarului »Tribuna«, a interviewat pe ofițerii torpilorului »Saffo« care se aflau la Messina în momentul dezastrului. Ofițerii au zis, că deodată marea s'a sbuciumat teribil zguduind vasul. În clipa următoare un val uriaș s'a format năvălind în strimtoarea Messinei, măturând coastele și spărgând corăbii. Pachebotul unguresc »Andrassy« avându-și ancorele rupte s'a ciocnit de alte vase făcându-le stricăciuni. Cheiul portului și bazinul de reparații a fost distrus. 8 marinari de pe torpilorului »Saffo« au debarcat și au început să dea ajutoare. Deținuții scăpând din închisoare prădau băncile și prăvăliile. Echipagiul unui vas englez a salvat o familie de 5 persoane dintr-o casă incendiată.

Neapole, 31 Decembrie. Corespondentul ziarului »Mattino« la Monteleone a interviewat un pasager, care se afla pe mare lângă Messina în momentul cataclismului. Acesta a declarat, că după o teribilă sbuciumare a mării, orașul Messina, care era iluminat, a fost, odată cufundat în întunec și acoperit de un nor de praful. Incendii au izbucnit deodată în patru puncte ale orașului.

Roma, 31 Decembrie. Ministerul marinei desminte svoul după care patru torpiloare ce erau ancorate la Messina ar fi dispărut. Ministerul a primit știri dela toate vasele ce se află în apropierea coastelor regiunii bătute.

Palermo, 31 Decembrie. Știri din Messina spun că răniții sunt transportați la gară, care n'a fost decât pe jumătate distrusă de cutremur. Medicii sosiți din Palermo au organizat un spital pe bordul steamerului »Regina Margherita«. Crucea roșie a făcut un spital. Știrile garnizoanei din Messina, sunt foarte grave: din trei compari locuind în cazarma Santa Elena n'au rămas decât 20 de soldați. Din regimentul 89 infanterie n'au rămas decât 10 oameni.

Neapole, 31 Decembrie. Steamerul »Vincenzo Florio« a sosit din Messina cu numeroși salvați dintre cari 8 soldați din regimentul 3 de geniu. A estia povestesc că după ce primul moment de groază a dispărut, locotenentul D'Allesandro a organizat salvarea. S'a început a se scoate victimele de sub dărâmături. Lucrul era cât se poate de greu din cauza dificultăților enorme ce se întâmplau. Ploaia cadea cu violență. Lipsiau casmale și târnăcoape. S'au salvat întâi 25 soldați de infanterie din ruinele cazărmei »Santa Maria«. Și palatul intendenței și al finanțelor precum și gimnaziul au fost distruse. Numai 8 elevi au rămas neatinși din tot gimnaziul. Au fost trimiși la Siracuza.

Câteva ore după dezastru, vase rusești au sosit debarcând echipagiul lor cari au organizat salvarea, au adus mînde și haine. Marinarii îngrijau 300 răniți în grădina publică când incendiul i-a încunjunat din toate părțile. Marinarii au isbutit să scape 200 din cei răniți.

Roma, 31 Decembrie. Mișcarea de caritate publică este extraordinară; municipalitățile, băncile, asociațiunile, cetățenii și participă la subscripțiuni pentru ajutorarea victimelor. Steamerul »Taormina« a plecat din Genua spre Messina și Reggio cu 2500 paturi de campanie și 2000 paturi de fier. Din Palermo au plecat do-

tit; apoi mâna de femeie se vede și în aceea că chiar peisagiile se dau în mic, se aleg simple, mici colțuri din natură, dar bogate în amănunte și în sentimentele ce ți-le evocă.

D. Satmary apoi alătură, apropiu sufletul omenesc de natură. Caută să dea un tot în lucrările sale, subiecte întregi... Natura pare că e mai vie decât la precedente. Astfel e tabloul în dimensiuni mari: »După ploaie« cu norii rupți, sfârticați de albastrul mai luminos, care se arată sus, cu pacea adâncă care stăpânește în toate ale pădurii, obosite par'că de lupta grea ce au trebuit să poarte cu vântul puternic și cu greutatea apei, care adeseori apleacă frunza și ierburile. D. Satmary are apoi subiecte de interior (Cercetarea unei expoziții) și din viața câmpenească a țaranului, dar în flori rămâne întrecut de d-na Aslan, care la rândul-i ne-a dat niște struguri, cari de loc nu ne fac să ne gândim la o zi de culesul viilor...

S'a expus și un bust în marmoră de d. Pavelescu. Apus vesel, un cap de expresie, o figură de bătrân dintre aceia cari nu mor nici-odată, sau cel puțin așa cred ei — și capul îți dă, în adevăr, impresia aceasta.

R. C.

steamere cu trupe de ajutor. Din Augustia au plecat două vase rusești, din Siracuza două vase englezești cu medici spre Messina.

Mesina, 31 Decembrie. Orașul nu este decât o imensă întindere de ruine. Numărul morților nu poate fi însă evaluat. Se salvează cu sutele răniții de sub dărâmături. Valorile Băncii Italiene și altor bănci au fost asigurate. Regele și Regina au sosit eri dimineața la 9. Regele a vizitat orașul, regina vizita răniții prin spitale. Seara Regele a plecat la Reggio.

Complicațiunile în Orient.

În ședința secretă a scupcinei, ce s'a ținut alături, șeful partidului național, Ribarat, a invitat guvernul să declare, care este cauza de nu s'au grațiat încă ofițerii conjurați. Președintele consiliului a răspuns că guvernul hotărâse să propună regelui grațierea tuturor ofițerilor anticonjurați condamnați până acum. În acest sens a și supus regelui spre semnare un uzac, pe care însă regele a refuzat să-l iscălească declarând că dreptul de grațiere și fixarea termenului pentru aceasta îi revine numai lui personal.

Din Semlin se anunță, că pentru întărirea trupelor de pază dela frontiera Bosniei spre Drina, guvernul sârbesc a trimis 600 de Macedoneni la Losnipa și Eşnipa.

Ziarul antidinastic »Otagybinu« din Semlin a publicat un articol de mare senzație, sub titlul »Abdicarea«, prin care se invită regele Petru al Serbiei, să părăsească tronul. Cu toate măsurile luate de poliția locală pentru confiscarea lui, multe exemplare au fost împărțite publicului.

Ziarul în chestiune se face interpretul sentimentelor poporului față de rege și spune că chestiunea ce trebuie imediat rezolvată, e aceea a conjurațiilor, iar skupștina trebuie să se asocieze și să sprijine dorința categorică a poporului, spunând fără înconjur regelui: »Voința poporului sârb e să părăsești țara, iar dacă, de bună voie nu vei face aceasta, vom fi nevoiți să facem uz de forță«.

Din Cetinje se anunță, că prințul Mirko împreună cu ministrul de războiu și personalul statului major s'au dus la frontiera Herțegovinei ca să facă o recunoaștere.

Sibiu, 22 Dec. n.

(Adunarea Inv. gr. cat. din desp. Sibiu. — Tifusul. — Chestia analfabeților. — Foaiă Școlastică. — Scylla și Carybde. — Formarea reuniunilor de adulți. — O acțiune binefăcătoare.)

Incredințat fiind din partea desp. Sibiu al »Reuniunii Inv. gr. cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș« a raporta în venerabila »Gazetă«, despre decurgerea adunării de toamnă a acestui despărțământ, ce s'a ținut la 18 Dec. st. n. a. c. în școala gr. cat. din Sibiu — m'am decis ca, în legătură cu acest raport să ating mai pe larg și unele chestiuni de interes general.

Ca oaspeți la adunarea din toamnă aceasta, am salutat în mijlocul nostru pe Prea On. D. N. Togan, protopop tractual și pe Spect. Domn Nistor Ioachim, sub-inspector reg.

Președintele T. Stoia, deschide adunarea prin o vorbire foarte acomodată zilelor de azi. Îndeamnă cu dexteritatea de dascăl priceput pe învățătorii la împlinirea multelor datorințe ce le au față de popor afară de școală și ne pune la inimă formarea reuniunilor de adulți, dela cari se așteaptă ca în viitor să dea o direcție cu totul alta, decât cea de până acum în formarea generației de mâne.

Cunoscutul scriitor popular, d-l Ioan Pampu, își cetește disertația intitulată: »Urmările rele ale proceselor și indicarea mijloacelor, prin cari s'ar putea abate poporul dela ele?« Pentru instructiva-i lucrare adunarea îi votează mulțumită protocolară și îl roagă ca fiind aceasta lucrare de interes comun să se publice. Asemenea acomodată a fost și lucrarea d-lui I. Stănilă: »Ce și cum să se propună gramatica în școala populară?« Recenziune asupra acestei lucrări a făcut Inv. Dion. Dancea.

După raportul cassarului și al bibliotecarului s'a trecut la alegerea comisiunilor însărcinate cu cenzurarea acestor rapoarte. După darea de samă a acestora a urmat cel mai interesant punct din program: »eventuale propuneri«, în cadrul căruia s'a încins cea mai vie discuție, și care mi-a servit mie de material la compunerea acestui raport.

Din cauza epidemiei de tifus cobânuitie în Sibiu și împrejurime toate școlile

au fost închise și așa cele trei prelegeri practice, anunțate în program nu s'au putut ținea. Tot din cauza epidemiei, presupun eu, adunarea din anul acesta a fost una din cele mai rău cercetate, lipsind 12 membrii din 30, câți ar despărțământul. Se vorbește, că apa ar fi cauza epidemiei ce bagă groază în locuitorii acestui oraș... De aceea se consumă foarte mult alcool; despre care se zice, ar fi neprincios bac-cililor...

Trebuie să amintesc că, despărțământul nostru a fost primul, care și-a luat în programul său de lucru, instruirea analfabeților în scris-cetit. Încă în primăvara trecută s'au publicat două premii pentru acei membrii ai desp., cari vor dovedi că au instruat mai mulți analfabeți în iarna aceasta. Cu ocaziunea acestei adunări, fiind în toila ernii — am aflat de bine a ne da puțin samă, unul altuia, despre sporul făcut până acum. Dar durere, trebuie să spun că după mărturisirile multora, constată că înaintăm foarte încet. Și să mi se ierte, dacă îndrăznesc a spune și aceea, că unii conducători nu mult își bat capul cu chestiunea aceasta de interes vital. Cine sunt aceia? — Nu o spun; să nu fim timbrați tot noi de »incultii«, »fanfaronii« și »rebelii«, cum timbrați am fost de o foaie de ale noastre mai în vară.

Noi ne punem încrederea în puterile noastre și ne mângâiem cu aceea că, »te începutul e greu! Tot în cadrul acestui punct, la sfatul și îndemnul Prea On. D. protopop Togan, am adus o hotărâre, care dacă ar urma-o toate despărțămintele, ar da dovadă că suntem dornici după cultură și progres.

Știe toată lumea, ce soarte au foil pedagogice dela noi. Știm între ce împrejurări triste se află unica foaie pedagogică »F. Școlastică«, care din lipsa de mijloace și din neinteresarea noastră e aproape a-și da sufletul. De aceea noi din tractul acesta, convinsi de însemnătatea acestui organ, am adus hotărârea: e fiecare Inv. și fiecare școală din tract să prenumere »F. Școlastică«. Învățătorii să se legitime unul fiecare oficiului protopopesc cel mult până la 15 Ianuar, că a trimis costul de abonament pe anul 1909.

În ce privește abonarea din casse bisericesti resp. școlare, aceasta se lasă bunăvoința oficiului protopopesc a face pasii de lipsă. În schimbul acestora în așteptăm ca în numita foaie să se publice 1. ordinațiunile ministeriale, conzistoriale etc. ce ne privesc pe noi; 2. să se publice la timpul său toate concursurile la stațiunile vacante; 3. să se abandoneze din program articoli ce nu ne sunt de folos dând întâietate lucrurilor ce privesc mai de aproape școala și pe învățătorii.

Starea, în care se află unii dintrii învățătorii gr. cat. este foarte critică. Am ajuns între Scylla și Carybde; dar nu știu unde vom eși! Se știe că, conzistoriile noastre și-au dat invoirea, că acele parohii sărace, cari și până acum au beneficiat de ajutor de stat, să ceară și de aci înainte. Multe din aceste l'au și căpătat. Dar ceea ce se întâmplă cu noi, acum e cea mai eclatantă dovadă, »că nu poți sluji la doi domni deodată«.

Acum pentru a putea câștiga între-girea salariului dela stat se cere act de dotațiune (dijlevél) original în limba maghiară. Conzistorul din Baj ne denegă extradarea acestor acte. Ministrul nu ne primește rugărilor fără acestea... Urmarea o tragem noi învățătorii. Care Conzistorul gr. cat. n'ar putea purcede ca frații gr. ort. estradând acte atât în limba maghiară cât și română? Se vede că acum nu e învoit la aceasta*), va face însă tocmai în urmă, când învățătorii vor primi salariile numai cu data de atunci...

Despărțământul nostru, conștii de chemarea sa, și-a luat pe viitor în programul său de muncă formarea de reuniuni pentru tinerime. Spre acest scop s'a și designat ca temă de lucru pentru adunarea viitoare »Cum să se purceadă la formarea reuniunilor pentru adulți?« Rămâne în conținutul datorinței fiecărui învățător a-și pregăti terenul și a forma astfel de reuniuni, a căror folos este de nediscutat.

Ca idee nouă înregistrez că se aud tot mai multe glasuri dornice pentru ridicarea unui orfanotrofiu pentru fiii de învățători. Întrebarea e, afla-se-vor și pentru noi mecenai, cari din avutul lor să pună pază unui astfel de orfanotrofiu?

»Orlean«.

*) De ce nu arătați viile? zis trebuie să-și aibă motivele serioase R.

STIRILE ZILEI.

- 19 Decembrie v.

Serbaroa școlară în amintirea lui Popu. Cu privire la serbarea școlară, care avea loc din incidentul centenarului...

Pentru Fundul Cultural. Marele profesor din Sibiu, d-l Alexandru Lebu a donat pentru fondul cultural...

Viurea principatelor române. Ziua de 14 Ianuarie, când se implinesc 50 ani dela unirea principatelor...

Răscumpărarea felițiilor de anul nou prin donațiuni la masa studenților români din Brașov.

D-l Dr. Emil Dan, avocat în Brașov, în loc de A. n. f. 5 cor. și 25 cor. în memoria mamei sale Iustina n. Popea.

Primească generosul donator sincerile noastre mulțămite. Direcțiunea școlaelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Un nou proces al preotului Hlinka. Procesul a început pînă la momentul de față...

Soarta tragică a unui soldat din Bosnia. Soldatul Mihail Speiser dela reg. 33 de infanterie a fost transportat în Bosnia...

George Leu-Leo. Cetim în Lupta. Acum 8 ani un Român tânăr din Bihor a jutat numai și numai de natură, care l'a izostreat cu o statură sveltă și o energie intensivă...

bloul Majestății Sale pictat de tânăru român George Leu-Leo! Ziarele maghiare comentau și aduceau elogiul picturii și tânăruului pictor. De atunci, deși a rămas în garda regală, i-a mai succes a se impune cu câteva tablouri cari au fost cumpărate de mecenai maghiari.

Monopolul chibriturilor în Austria. Guvernul austriac studiază un proiect de impozit pe chibrituri. Fabricarea de chibrituri e considerabilă în Austria.

Lămurire.

Dela Părintele P. Morușca din Șeica-mare primim sub titlul de mai sus următoarea întămpinare: Șeica-mare, la 14/27 Dec.

Onorată Redacție! Corespondența din N-rul 275 al foaiei ce conduceți despre "România și școala din Șeica-mare" solicează lămurirea pe care o dau, deși nu aș fi obligat, întru cât corespondentul se ocupă nu numai de fapte, ci și de persoane, fără a avea îndrăzneala a lua răspundabilitatea scrisorilor sale prin subscriere.

Sau titlul sanător și atât de ademenitor în vremile de acum: "România și școala..." se puteau scrie și alte tirade îmbăscite de neadevăruri, se puteau pomeni și alte fapte interpretate cu falsitate, se puteau osândi toți oamenii de bine...

Că a fost o vreme când școala era "numai una" și mai ales "unită", fiind uniții în majoritate cum sunt și astăzi și materialmente mai bine situați, e un adevăr ca și acela, că numai energiei fieratului părinte Ciorugă este a se mulțami dacă ortodocșii n'au fost izgoniți cu totul și lipsiți de dreptul lor la școală, pe care o zidiseră cu jertfe egale.

Corespondentul d-voastră, care știe trecutul cu 35-40 ani în urmă, ar fi în stare a spune cine poartă vina păcatului — dacă e un păcat că există 2 școli — fără a o arunca cu atata ușurătate în sarcina "preoților tineri cari au venit în parohia ortodocșă. Chiar d-voastră ați fi în măsură a găsi adevărul răsfoind coloanele ziarului ce rediugați, de prin anul 1902/3 cu răspunsurile ce s'au dat prin alte ziare în acea vreme de terfeleală urată, de oare când, între Români din Șeica, care pe semne va să revinze prin corespondentul d-voastră. Silit însă voi dovedi cu acte publice și hârtii oficioase pricina, care a prilejuit separarea școlaeli și voi arăta cu degetul pe vinovați, deși nu am cunoștință până acum de hârtiula pe calea ziaristică purtată atunci, decât din spusele oamenilor, și deși aș fi bucuros să nu se mai răscolească dureri domolite acum binișor.

Nu-i vorbă aici de căldură mai multă sau mai puțină cu care am îmbrățișa pe anonimi. Părintele Morușca a trebuit să se convingă din observările noastre la corespondența din cestiuone, că noi am avut în vedere numai interese generale, nu considerațiuni personale. De altfel îl credem mai inteligent decât ce să nu priceapă, că dacă am pretinde dela fiecare corespondent benevol din afară să se subscrie, n'am mai avea corespondențe, cel puțin de acelea în care se face și critică.

Că s'au făcut 2 școli, ce luptă mai greu decât una singură în trecut, e adevăr, dar că ar fi "două sârăcii goale", va arăta ziua de mâne, despre care cei cu tragere de inimă își dau sama și pe care nu o așteptăm cu mâinile în sân, ci am făcut toate pregătirile pentru a asigura caracterul confesional al școlaeli față de școala de stat, ce ne stă la spate, ca și pentru a putea plăti pe învățător după cerința legii; — deci e o minciună a spune, că "nici unui n'au regulat salariile învățătoarești după noua lege școlară", eel puțin cât privește biserica mea.

Că noua lege școlară ne-a smuls din mână școala de repetiție, prin faptul că limba de propunere e maghiară, nu va fi vina tinerilor preoți ortodocși, dar tânăruul preot ortodox a căutat să înlocuiască pierderea îndurată prin înfriparea școlaeli de adulți, care funcționează cu sprijinul ambilor învățători, — nu fără dibuielile începutului — din 21 Noemvrie a. c., la care se mângăierea subscrierului i-au parte — ascultă — și tineri uniți, cari vreau să învețe, fapt care nu va surprinde nici pe corespondentul D-voastră, întru cât va avea știre, dacă nu cumva va găsi și aici confesionalism. Intreb însă pe bunul Român (?) "Veritas", ca flu al neamului și credincios al cutărei biserici, ca și pe autorul intelectual al corespondenței ce au făcut D-lor pentru salvarea situației, ce are de gând să facă sau prin ce îndemnuri stîrnește răvna altora pentru îndreptarea răului? căci subscrierul incriminat pentru confesionalism, trecând peste sfera sa de activitate, a propus d-lui director al școlaeli gr. cat. de aici ca în conștelegere, să unească pe elevii de ambe confesiuni cel puțin la instrucție (de unirea școlaeli nu poate fi vorba) așa fel, ca nu fiecare învățător să aibă 6 despărțăminte, ci unul să instrueze la clasele inferioare și altul la cele superioare, bine înțeleș rămânând pe seama fiecărei confesiuni studiul religiunii ca și susținerea școlaeli și a învățătorilor, și aceasta numai pentru ușurarea muncii dascălești și pentru sporiul mai bun în instrucție. Fiindcă astfel de imbinare nu e provăzută în lege, același preot tînăr a întrebant inspectoratul regesc, dacă s'ar putea duce la îndeplinire, și răspunsul primit azi e afirmativ. Cred că ne vom putea înțelege, ca bunii Români, căci bunavoință nu lipsește din nici o parte, numai străinul își viră ghiarele între noi.

(Va urma).

NECROLOG. Mult întristații: Susana și Radu Olteanu cu fiica lor Felicia; Stefan și Elena Calian cu fiica și fiii lor; Maria și Nicu Teodoru; Madeleina și Colonel Comandar Sebastian Eustațiu; Maria Hagi-Frigător, Emilia Saligny, Nicolae Bratu, Sophia Lupan, Nicu, Ioan, Vasilie și Petru Frigător, precum și familiile; Reiveica St. Chicomban cu copiii; Florea Pernea și Economu Stefan Ionescu, au durerea a Vă face cunoscut pierderea prea iubitei lor mamă, soacră, bunică, soră, cumnată, nepoată, vară și rudă, Parascchiya I. Calian n. Frigător, încetată din viață, după o lungă și crudă suferință, Mercuri în 17 (30) Decemvrie, la oarele 10 și jum. din zi, în etate de 63 de ani. Și Vă roagă să binevoinți a azista la ceremoni funebre, care va avea loc Sâmbătă în 20 Decemvrie v. 1908 (2 Ian. n. 1909) la oarele 2 p. m. în biserica Sfintei Treimi de pe Tocile. Cortegiul funebru va porni dela locuința decedatei din strada Tocile Nr 56. Brașov, în 18 (31) Decemvrie 1908.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 1 Ianuarie 1909. În urma dizolvării sindicatelor muncitorilor lemnari și ferari, s'a dus eri în îndeplinire greva muncitorilor socialiști din Budapesta. Poliția a luat întinse măsuri de siguranță. Cafenelele au stat închise ziua întreagă din lipsă de chelneri, cari s'au alăturat grevei. Eri după amiază și astăzi dimineața n'a apărut nici un ziar. Lucrătorii din mori și de pe vapoare, de asemenea muncitorii din numeroase fabrici s'au alăturat grevei. Eri după amiază mai multe mii de socialiști au demonstrat pe străzile orașului. În mai multe locuri demonstrații s'au ciocnit cu poliția, care a arestat vre-o 70 socialiști. Conducerea partidului socialist a declarat, că dacă nu se vor anula ucaturile de dizolvare a sindicatelor, greva generală se va re- pefi tot la două săptămâni.

Nostimade.

Testament ciudat. — Da, scrie că las toată averea nevetei mele, dar cu condiția expresă ca să se mărite din nou. — De ce această dorință? — Ca să știu că va fi cineva care să regrete că-am murit.

Intre literați. — Te-ai lăsat de literatură? — Ce să fac? Muream de foame. — Și cu ce te ocupi acum? — Am deschis o fabrică. — Bravo! Bravo! Complimentele mele. De ce este fabrica ta? — De zahăr. Sunt diabetic.

Diverse.

Messina, localitate întemeiată de cătră pirații cumeni, este așezată într'o admirabilă poziție în formă de amfiteatru pe coastele muntelui Dinnamare. Are o universitate, mai multe muzee foarte interesante, o catedrală cât se poate de frumoasă și o populație de 126 de mii 500 de locuitori. Poziția în care se află așezată, a făcut să fie expusă la o multime de cutremure dintre care cel mai violent a avut loc în 1783. Faptul că este așezată lângă mare, face cât se poate de activ comerțul ei, ce constă în mare parte din exportul smochinelor și portocalelor, a căror superioară calitate este apreciată pretutindeni.

Peninsula Calabriei, în care se află așezată Messina, are 1.185.000 locuitori, este cuprinsă între mările Thiriniană și Ionică. Clima este foarte rece în părțile mei înalte, ploioasă iarna și extrem de călduroasă vara, ceea ce face ca vegetația să fie foarte variată. Industria e aproape nulă, deși se găsește în solul ei mari cantități de marmură și fer. Locuitorii, care se grămădesc mai mult în jurul orașelor Cosenza și Reggio, se ocupă în general cu pescuitul.

Bibliografie.

St. O. Iosif. "Zorile" Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto). "P. Ispirescu" Povestirile tuchiașului sf. toș. 1 cor. 50. (10 b. Porto). Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I. Da cuprinsul următoare: "Soldan Viteazul", "Mama Anghelușă", "Hercules Bocoșgiul", "Clevețici", "Sandu Napoli", "Surugiul", "Ion Păpușariul", "Cucoana Chirița", "Barbu Lăutaru", "Paraponistul", "Kera Nastasia", "Haimana", "Gură-Casă", "Tan Covrigariul", "Vivandiera", "Pacală și Tândală", "Sora mamei", "Craiu nou", "Harta Răzașu", "Ramășagiu", "Peatra din casă", "Nunta țărănească", "Chirița la Iași", "Chirița în Provincie". Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu Redactor responsabil: Victor Branizeș

Copii născuți fără vreme

prin Emulsiunea lui Scott scapă de decadentă, revin earăși la puteri, și tărie normală.

MII de părinți îngrijați a fost plini de bucurie de întorcerea iute spre bine. Și în cazul când respinge laptele Emulsiunea Scott o ea bucuros și se mistue ușor. (5)

Prețul unei sticle o'ri 4 niale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

„Călinarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călinarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călinarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călinar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți dela țaran până la frunțașii dela oraș, cu frățească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călinar de care nimănuiua până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puțunii bani ce costă.

În partea întâia a „Călinarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poștă, telegraf, la taxele pentru timbre, competențe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Banat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vitelor. Ingrășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o lăduială anu-

mită la nutirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre alegerea și pregătirea seminței, de A. Boldor. Animale folositoare și stricătoare plugăritului și grădinăritului, (I. Georgescu). Economia și seceta, (I. Georgescu). Povete.

Partea literară are următoarele articole: Baroul lui Toma Vulture, (de I. Rodina). Florile dalbe, (colindă, de V. Alexandri). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Grivița). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poezii populare. (Constantin Manu învăț.). Anecdote și glume: Pân' mi-a esit părul prin căciulă... Dada toși a murit... De-ahala... Luați-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și răzbun-rea femeii. Matusa dela stână. Multe și de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile econome.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând pe neuitații Metropoliți Iosif Sterca Șulufiu și Andreiu br. de Șaguna, pe Smeon Bărnăuțiu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călinarul Plugarului costă 40 bani (fileri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 13291/1908.

HIRDETMÉNY.

A felvidéki járási főszolgabírói hivatalnak Brassó városban leendő elhelyezése célyából felhívom azon háztulajdonosokat, a kik ezen hivatal elhelyezésére szükségelt megfelelő

4 avagy 5 lakrészből és egy bából álló lakást egy avagy évre bérbe adni hajlandók, mint ajánlatukat akár szóval akár írásban 1909. évi január hó 31-ig nyújtják be

Brassó, 1908. december 16.

Jekelius alispán

449,1-3.

MARE vânzare de Crăciun

Prețuri de ocazie!

Despărțământul pentru Dame:

Palton scurt de postav, de iarnă K 16—
Balton scurt de postav, de iarnă „ 20—
Balton cu pluș presat „ 25—
Balton cu pluș de mătase „ 45—
Balton cu blană „ 60—
Mantale de teatru „ 40—
Costume „ 26—
Rochi singurătice „ 10—
Baltoane de copii „ 12—
Mantale de copii „ 10—
Bluze de flanelă „ 4—
Buse de cețifea „ 10—
Capoate de flanelă „ 12—
B-a colier „ 5—

Despărțământul pt. bărbați:

Costume de Chevio și Camgarn K 21—
Baltoane de iarnă „ 22—
Baltoane de iarnă scurte „ 16—
Baltoane ulster „ 20—
Costum fin „ 15—
Balton de iarnă fin „ 16—
Costum de copii „ 7—
Balton de iarnă de copii „ 10—
Bunde pentru oraș „ 80—
Bunde de voiej „ 50—
Balton scurt blănit „ 26—
Pantaloni de bărbați „ 6—
Pantaloni de băieți „ 450—
Pantaloni de copii „ 350—

Magazinul de haine J. ASCHER

Brașov, Târgul Inului Nr. 26.

Prețuri fixe. 487,8-10.

Telefon 339

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907		1908
15 Decembre		5 Decembre 13 Decembre
A c t i v :		
136.643,221	196873221 Reser. metal. aur 91208810	128.438,965 128.508,810
	139770000 „ Trate aur 373.0000	
895,239	Argint și diverse monede	588,226 622.304
76.897,774	Portofoliu Român și străin.	81.023.085 74.095.863
12.179,800	*Impr. centra efec. publice 14410800	
18.441,900	„ „ „ în cont-corent 17103822	33.190,398 31.514,622
11.999,861	Fonduri publice	11.999.914 11.999.914
15.717,546	Efectele fondului de rezervă	15.372.463 15.372.463
3.248,621	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	3.196.121 3.196.121
5.928,574	Imobile	5.970.297 5.970.297
640.675	Mobilier și Mașini de Imprimerie	701.648 701.648
907.761	Cheltueli de Administrațiune	797.605 811.780
104.406.324	Depozite libere	101.337.734 101.259.134
10.633.979	Conturi curente	7.936.954 11.108.425
30.730.713	Conturi de valori	27.135.580 30.648.714
429.271.985		417.688.990 415.810.095
P a s i v :		
12.000.000	Capital	12.000.000 12.000.000
23.329.895	Fond de rezervă	25.202.197 25.202.197
3.534.606	Fondul amortis. imob. și material	3.794.654 3.794.654
281.613.290	Bilete de Bancă în circulațiune	271.243.310 269.328.450
2.077.070	Profituri și pierderi	2.190.642 2.190.642
2.310.803	Dobânzi și beneficii diverse	1.920.453 2.025.018
104.406.324	Depozite de retras	101.337.734 101.259.134
429.271.988		417.688.990 415.810.095
	Scomptul 5%	
	* Dobânda 5 1/2%	

„CRISTĂLY“

fabrică de spălat și curățit în mod chemic, Kolozsvár.

Spală și caldă **albituri femeiești și pentru bărbați** cu ajutorul mașinilor tehnice moderne, foarte frumos curând și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Primește pentru curățit în mod chemic vestiminte femeiești și bărbătești, materii de mătase, țesături și obiecte de lux etc.

Reprezentanța în Brașov la

„HOTELUL GRAND“

Strada Neagă Nr. 62, (Fekete-utca). — Telefon 92, unde se primesc obiectele pe lângă revers, și în cel mai scurt timp se reînnoiază. Tot acolo se capătă și registral prețurilor.

(431,9--10.) Pachetarea și expediția gratuite.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fileră se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Magazin nou!

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis un magazin cu **bijuterii d'aur argint și ciasornice** sub firma **Th. Kärgelein**, Brașov, Strada Porții nr. 1.

Vis-à-vis de Librăria „BRASŌI LAPOK“. — Năsuința mea este aceea a câștiga increderea On. public prin un serviciu solid. Atelier propriu de reparaturi. — **Inele de logodnă se pregătesc în cel mai scurt timp după măsură.**

Cumpăr aur vechiu, argint și pietri scumpe.